U C H W A Ł A

S E N A T U R Z E C Z Y P O S P O L I T E J P O L S K I E J

z dnia 31 lipca 2019 r.

w 100. rocznicę utworzenia Związku Podhalan

Związek Podhalan, jedna z najstarszych organizacji w Polsce, obchodzi w tym roku jubileusze: stopiętnastolecia góralskiego ruchu regionalnego (115 lat temu powstał Związek Górali), stulecia Związku Podhalan, dziewięćdziesięciolecia Związku Podhalan w Ameryce Północnej.

Zanim góralski ruch regionalny przyjął formę organizacji, nieformalnie kształtował się wśród pierwszych góralskich inteligentów, dumnych ze swego pochodzenia i kultury. 4 marca 1904 r. zakopiańscy górale powołali towarzystwo Związek Górali, pod opieką błogosławionego Andrzeja Boboli. Organizacja ta, działająca do 1939 r., była pionierem ruchu regionalnego na Podhalu, m.in. zainicjowała zwołanie w 1911 r. w Zakopanem I Zjazdu Podhalan.

Na IV Zjeździe Podhalan w 1919 r. w Nowym Targu powołano Związek Podhalan, organizujący życie społeczne i gospodarcze w regionie do wybuchu wojny. Reaktywowany w 1945 r. Związek, pod naciskiem ówczesnej komunistycznej władzy, rozwiązał się w 1948 r. Odtworzony został w 1957 r. i działa do dziś, obejmując całą polską góralszczyznę, od Olzy do Popradu, jednocząc dumnych górali babiogórskich, czadeckich, kliszczackich, orawskich, śląskich, pienińskich, podhalańskich, sądeckich (białych i czarnych), spiskich, zagórzańskich i żywieckich.

Związek Podhalan służy dobru Rzeczypospolitej oraz gospodarczemu i kulturalnemu rozwojowi ziem górskich, pozostając w bliskich relacjach z powołanym przez emigrantów w 1929 r. w Chicago Związkiem Podhalan w Ameryce Północnej, podtrzymującym i promującym tradycje góralskie w USA, obecnym we wszystkich polonijnych przedsięwzięciach, uczestniczącym we wszystkich obchodach i uroczystościach.

Związek Podhalan zrzesza nie tylko rodowitych górali pielęgnujących odrębność kulturową i obyczajową, lecz również sympatyków zauroczonych tradycją i współczesnością tej ziemi. Święty Jan Paweł II, honorowy członek Związku Podhalan, jeszcze jako kardynał, podczas wizyty na Podhalu powiedział: „Górale to jedyne w swoim rodzaju społeczeństwo,

które nosi w sobie znamiona wielkiej polskiej tradycji, tak wielkiej, że trzeba, ażeby ona trwała nadal, ażeby żaden obyczaj, żaden styl i moda współczesności tej wielkiej podhalańskiej tradycji nie zniszczyły i nie wyparły".

Senat Rzeczypospolitej Polskiej wyraża szacunek dla założycieli i działaczy Związku Górali, Związku Podhalan i Związku Podhalan w Ameryce Północnej i apeluje do wszystkich instytucji publicznych i organizacji społecznych o wsparcie wielkiego dzieła, jakim jest kultywowanie tradycji i kultury góralskiej – dla Polski.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski".

MARSZAŁEK SENATU

Stanisław KARCZEWSKI